

Fairtrade impactstudie laat meerwaarde Fairtrade zien

Introductie

Een nieuwe studie laat zien dat Fairtrade standaarden, de Fairtrade minimumprijs en premie en ondersteunende programma's positieve effecten hebben. Boeren profiteren, ook in tijden van wereldwijde crises, van sterkere samenwerkingsstructuren, betere economische veerkracht, groter sociaal welzijn en goed bestuur.

Het onderzoek, uitgevoerd door Mainlevel Consulting, vergelijkt Fairtrade coöperaties met niet-Fairtrade gecertificeerde organisaties. Dezelfde studie is in 10 jaar tijd drie keer gedaan en geeft dus goed inzicht in de ontwikkeling van de coöperaties door de jaren heen. De studie is uitgevoerd bij 1 Fairtrade cacaoöperatie in Ghana, 1 Fairtrade koffiecoöperatie in Peru en bij 3 Fairtrade bananencoöperaties in Peru. De niet-gecertificeerde coöperaties in het onderzoek zijn vergelijkbaar met de gecertificeerde organisaties qua grootte en locatie.

Belangrijkste resultaten

Economische veerkracht

Boeren die lid zijn van Fairtrade gecertificeerde organisaties laten grotere economische veerkracht zien dan niet-Fairtrade boeren. Dit komt door het vangnet van de Fairtrade minimumprijs en premie, inkomensdiversificatie en hogere opbrengsten. Maar ook goed bestuur van de coöperatie speelt hierbij een belangrijke rol. Goed bestuur leidt tot transparantie en het daadwerkelijk uitvoeren van genomen beslissingen. Sterke Fairtrade bananencoöperaties laten zien dat ze in staat zijn om een hogere prijs uit te onderhandelen.

Maar lage verkopen onder Fairtrade voorwaarden en daarmee een lage Fairtrade premie is van invloed op het effect van Fairtrade. Daarnaast wordt de economische situatie van alle boeren bedreigd door effecten van klimaatverandering, Covid-19 en de sterk stijgende kosten van levensonderhoud.

Highlights

- Koffieboeren van Fairtrade coöperatie La Florida in Peru lieten inkomsten zien die 50% hoger liggen dan die van niet-Fairtrade boeren (€7,340 vergeleken met €4,804 EUR).
- Productiviteit en opbrengst van cacaoboeren van Fairtrade coöperatie Kuapa Kokoo in Ghana zijn gestegen ten opzichte van die van niet-Fairtrade boeren.

Sociaal welzijn

Fairtrade gecertificeerde organisaties kunnen sociale ontwikkeling beter ondersteunen, bijvoorbeeld door gezondheidsverzekeringen en fondsen voor onderwijs. Vrouwen hebben een actievere deelname bij Fairtrade coöperaties dan bij niet-Fairtrade organisaties. Dit laatste geldt overigens niet voor de koffiecoöperatie in het onderzoek. De vrouwen van de koffiecoöperatie ontvingen echter wel weer een hogere prijs voor de koffie dan vrouwen van een niet-Fairtrade coöperatie. Bij de cacaoöperatie is het moeilijk om door het stigma heen te breken en discriminatie van vrouwen tegen te gaan. Het bewustzijn over kinderarbeid is hier wel heel hoog.

Highlights

- Bananencoöperaties gebruikten de Fairtrade premie voor gezondheidsdiensten (dokter, operaties) en trainingen op het gebied van gezondheid. En ook voor Covid-19 gerelateerde zaken tijdens de pandemie.
- De studie concludeert dat cacaoboerinnen nog steeds kwetsbaar zijn in vergelijking met mannen. Maar Fairtrade leden van cacaocoöperatie Kuapa Kokoo in Ghana gaven aan dat de vrouwen de afgelopen jaren meer macht hebben gekregen bij het nemen van beslissingen.

Goed bestuur

Goed bestuur heeft invloed op transparantie en het nemen en uitvoeren van beslissingen op sociaal, financieel en milieugebied. Fairtrade gecertificeerde organisaties zijn transparanter en hebben meer financiële mogelijkheden om democratisch te werken dan niet-Fairtrade organisaties. Dit is ook deels te danken aan de Fairtrade premie, want er moet op een democratische manier beslist worden door de boeren hoe deze premie wordt besteed.

Highlights

- De La Florida koffiecoöperatie gebruikte de Fairtrade premie om te herstellen van ernstige verliezen na de koffieroest epidemie in 2014/ 2015. Boerenleden ontvingen ook cashbetalingen om ze in staat te stellen om te werken aan verbetering van productiviteit en kwaliteit.
- De bananen- en koffiecoöperaties zijn sterke en transparante organisaties met een stevige lobbyrol in de regio.

Milieu

De Fairtrade organisaties laten verschillende ontwikkelingen zien op het gebied van milieu. Ze hebben allemaal inspanningen verricht om bodemkwaliteit te verbeteren, maar andere activiteiten zijn nogal verschillend per coöperatie. De cacaocoöperatie plant veel bomen en is bezig met agroforestry¹. Cacaoboeren kunnen goed effecten van klimaatverandering aangeven. Maar tegelijkertijd zijn cacaoboeren zich niet altijd bewust van de oorzaken hiervan, inclusief hun eigen aandeel door het kappen van bomen. Bananenboeren hebben veel gedaan om afval te reduceren. Bewustzijn van milieuproblemen is in het algemeen hoog, maar Covid-19 en stijgende kosten hebben ertoe geleid dat er minder is geïnvesteerd in het milieu dan in 2018.

Highlights

- Milieubewustzijn onder bananenboeren is toegenomen, met een grotere focus op bodemkwaliteit en afvalvermindering. Het plastic dat de bananen beschermt wordt nu verzameld voor recycling en niet meer verbrand.
- De cacaocoöperatie is actief met projecten om ontbossing te stoppen en heeft als enige cacaocoöperatie het Cocoa Forest Initiative (CFI) ondertekend (een commitment om ontbossing te beëindigen, aan herbebossing te werken en bij te dragen aan vermindering van CO2 uitstoot).

¹ Combinatie van landbouw en bosbouw. In cacao betekent dit bijvoorbeeld dat er cacaobomen, fruitbomen en andere gewassen op hetzelfde perceel verbouwd worden.

Bedreigingen

- Klimaatverandering veroorzaakt een toename in plantenziektes en extreem weer vernietigt oogsten. Voor de zoveelste keer wordt duidelijk dat het zeer urgent is om boeren te ondersteunen bij klimaatadaptatie (aanpassing aan het klimaat) en diversificatie van inkomsten. Klik [hier](#) voor voorbeelden van Fairtrade projecten op dit gebied.
- Covid-19 heeft geleid tot verlaging van verkopen van coöperaties. Sterk gestegen kosten voor kunstmest en transport reduceren de inkomens nog meer. Fairtrade coöperaties en boeren bleven overeind door het vangnet van de Fairtrade minimumprijs en premie, leningen met lage of geen rente en ondersteuning bij inkomensdiversificatie. Het Fairtrade *relief and resilience* fonds voor Covid-19 heeft coöperaties ondersteund bij het betalen van de benodigde beschermingsmiddelen en veiligheidsmaatregelen en het verbeteren van voedselzekerheid.
- Kosten voor productiemiddelen en levensonderhoud zijn erg snel gestegen. Dit heeft een negatief effect op de ontwikkeling die boeren begonnen door te maken. Fairtrade heeft coöperaties ondersteund om deze financiële problemen het hoofd te bieden. Maar de voortgang om armoede te verminderen komt tot stilstand als er niet meer betaald wordt aan boeren.

Aanbevelingen

- Betalen en uitvoeren van klimaatadaptatiemaatregelen om agrarische productie en voedselzekerheid in stand te houden.
- Betalen van hogere prijzen aan boeren ter ondersteuning van een leefbaar inkomen en om investeringen mogelijk te maken.
- Financiering en ondersteuning van boeren om hun inkomsten te diversifiëren en te moderniseren.
- Meer vraag naar Fairtrade zodat coöperaties hun Fairtrade verkopen kunnen verhogen.
- Ondersteuning van coöperaties om meer waarde te creëren in de keten, zoals bijvoorbeeld het maken van chocola of het maken van thee van de schil die rondom de koffieboon zit. Dit maakt het ook aantrekkelijker voor jonge mensen om boer te worden.

